

Історія державного свята – Дня Державного Прапора України.

День Державного Прапора України - державне свято України, присвячене одному з її державних символів - Прапора України. Відзначається щорічно 23 серпня.

Двадцять чотири роки тому, 23 серпня 1991 року група народних депутатів внесла синьо-жовтий український прапор до сесійної зали Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки. Цей прапор був освячений священиком Української автокефальної православної церкви Петром Бойком.

Прапор, внесений до сесійної зали українського парламенту 23 серпня 1991 року, як реліквія, урочисто зберігається у музеї Верховної Ради.

Святкування Дня Державного Прапора України почалося з 2004 року згідно з Указом Президента України «Про День Державного Прапора України» від 23 серпня 2004 р. № 987/2004. Але сам синьо-жовтий прапор був національним символом українців упродовж тривалого часу.

Вперше поєднання синього та жовтого (або блакитного та жовтого, золотого) кольорів зустрічається на корогвах Галицько-Волинського князівства XIII – початку XIV ст., правонаступника Київської держави. Тоді на полотнищі блакитного кольору зображувався золотий лев.

За козацько-гетьманської доби найбільш розповсюдженим прапорним кольором був малиновий. Але лицева сторона полкових і сотенних корогв і знамен в Українській козацькій державі – Гетьманщині другої половини XVII – XVIII ст. містила зображення козака у золотому щитовому полі на блакитному полотнищі.

З ліквідацією Гетьманщини, приєднанням українських земель до Російської та Австрійської імперій український національний прапор не зник: вже під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії учасники українського національно-визвольного руху знов підняли його як символ відродження нації синьо-жовті прапори. У Стрию, Дрогобичі, Яворові, Бережанах та інших містах і селах Західної України створювали загони Національної гвардії, чії учасники освячували в церквах сині хоругви із золотим «Руським левом». У жовтні 1848 р. синьо-жовтий прапор замайорів на Соборі руських учених у Львові.

На початку XX ст. у Галичині жовто-блакитний прапор прийняли Українські Січові Стрільці - перше українське національне військове формування в історії України XX століття, яке мало велике значення для відновлення військових традицій, для зростання українського патріотизму.

Прапор Українських Січових Стрільців був блакитним полотнищем з золотистим обрамленням. На ньому з однієї сторони був зображений Архистратиг Михаїл, з іншої – емблема УСС. Прапор цей освятив 28 жовтня 1917 р. митрополит Андрей Шептицький, а автором його був Іван Іванець.

Під час Української революції 1917 р. відбулося справжнє відродження національного прапора в Наддніпрянській Україні. Вже у травні 1917 р. синьо-

жовтий прапор освячував проведення I Всеукраїнського військового з'їзду в Києві, чії делегати рішуче виступили за автономію України у складі Російської республіки. 18 січня 1918 року Мала Рада - орган, який відігравав провідну роль у формуванні політики Української Центральної Ради, - затвердила проект українського морського прапору. Він складався з двох смуг: вгорі жовта, внизу синя. На синій був розташований золотий знак князя Володимира – Тризуб з хрестом угорі. За гетьмана Павла Скоропадського (14 квітня – 14 грудня 1918 рр.) синьо-жовтий прапор використовувався як символ Військово-морських Сил Української держави.

Установлення більшовицької диктатури в Наддніпрянській Україні та приєднання західноукраїнських земель до складу Польщі, Румунії, Чехо-Словаччини не перервало традицію застосування синьо-жовтого прапора в якості національного.

Коли у березні 1939 року було проголошено незалежність Карпатської України, Перший Соїм Карпатської України 15 березня в Хусті ухвалив закон, де зазначалося: «§ 5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, причому барва синя є горішня, а жовта є долішня».

Питання національної символіки, зокрема прапору, неодноразово порушувалося національно-демократичними силами наприкінці 80-х рр. ХХ ст.

23 березня 1990 р. за рішенням сесії Тернопільської міської ради над будівлею Тернопільської міської ради замайорів синьо-жовтий національний прапор. 3 квітня 1990 р. за рішенням сесії Львівської міської ради національний прапор вивішено на вежі ратуші. 28 квітня 1990 р. національний прапор з'явився на будівлі Львівської обласної ради. 24 липня 1990 р. на Хрещатику біля Київради було підняте синьо-жовте знамено, перед тим освячене в соборі Св. Софії.

Символом єднання українців Сходу та Заходу стало використання національного прапору під час акції патріотичних сил 21 січня 1990 р. Тоді був організований «живий ланцюг» Стрий – Івано-Франківськ – Львів, Тернопіль – Рівне – Житомир – Київ. За різними оцінками, від 0,5 до 3 мільйонів українців із синьо-жовтими прапорами встали вздовж доріг України.

Після проголошення незалежності України 4 вересня 1991 р. синьо-жовтий національний прапор було урочисто піднято над будинком Верховної Ради України.

28 січня 1992 року Верховна Рада України прийняла Постанову «Про затвердження державним прапором України Національного прапора». В постанові говорилося: Державний Прапор України «являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої — синього кольору, нижньої — жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2:3».

У статті 20 Конституції України, яка була прийнята 28 червня 1998 р., проголошувалося: «Державними символами України є Державний прапор України, Державний Герб України і Державний Гімн України. Державний Прапор України - стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів».

1. Історія державного свята - Дня незалежності України.

День незалежності України - державне свято України, що відзначається щорічно 24 серпня на честь прийняття Верховною Радою Української РСР Акту проголошення незалежності України. 24 серпня прийнято вважати датою утворення держави Україна в сучасному вигляді.

Проголошення незалежності української держави 24 серпня 1991 року стало кінцевим результатом багатовікової боротьби нашого народу та його найвидатніших синів за свою свободу проти посягань загарбників.

Завершальний етап цієї боротьби розпочався у другій половині 80-х рр. ХХ ст., коли Радянський Союз, до складу якого входили українські землі, очолив М.С. Горбачов, котрий зрозумів усю хиткість становища комуністичної імперії та почав реформування адміністративно-командної системи управління, сподіваючись зберегти владу в руках КПРС і водночас запозичити досягнення ринкової економіки країн Західної Європи та Північної Америки. Проте, народи вийшли за окреслені комуністичним керівництвом СРСР рамки політики «перебудови». Вони почали розправляти рамена, скидаючи з себе тягар радянського тоталітарного режиму [15, с. 252].

У березні 1990 року в Україні відбулися перші порівняно демократичні вибори до Верховної Ради УРСР. Вибори здійснювалися на альтернативній основі, прямим таємним голосуванням, що дозволило увійти до Верховної Ради значній кількості борців за волю українського народу, його державність. Народні депутати, чиї кандидатури були висунуті Демократичним блоком на чолі з Народним Рухом України, створили парламентську опозицію – Народну Раду. Завдяки їх наполегливій боротьбі, завдяки визвольній активності народних мас 16 липня 1990 року Верховна Рада Української РСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України. У Декларації проголошувався «державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повнота і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах» [1].

Прийняття Декларації про державний суверенітет України, 25-у річницю якого ми відзначаємо у цьому році, стало одним із найважливіших кроків до незалежності. Недарма вперше День незалежності України святкувався саме 16 липня 1991 року в пам'ять про її прийняття.

Але 19 серпня 1991 року комуністичні реакціонери в Москві зважилися на відчайдушну спробу перехопити політичну ініціативу. Вони оголосили в СРСР надзвичайне становище і сформували так званий Державний комітет з надзвичайного стану. ДКНС прийняв рішення про заборону діяльності опозиційних партій і рухів, а також деяких газет. Проте вже 21 серпня 1991 року стало ясно, що спроба перевороту зірвалася [11, с.315].

Наслідки провалу прокомуністичного путчу 19-21 серпня 1991 року були епохальними.

24 серпня 1991 року позачергова сесія Верховної Ради майже одноголосно прийняла Акт проголошення незалежності України, в якому зазначалося: «Виходячи із смертельної небезпеки, яка нависла була над Україною в зв'язку з державним переворотом в СРСР 19 серпня 1991 року,

- продовжуючи тисячолітню традицію державотворення в Україні,
- виходячи з права на самовизначення, передбаченого Статутом ООН та іншими міжнародно-правовими документами,
- здійснюючи Декларацію про державний суверенітет України,
Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки урочисто проголошує незалежність України та створення самостійної української держави - УКРАЇНИ.

Територія України є неподільною і недоторканною.

Віднині на території України мають чинність виключно Конституція і Закони України.

Цей акт набирає чинності з моменту його схвалення» [3].

1 грудня 1991 року відбувся Всеукраїнський референдум на підтвердження Акту проголошення незалежності України. Народ України обрав волю. Понад 90 відсотків населення [15, с. 253], яке взяло участь у голосуванні (у тому числі, 83,90% мешканців Донецької області [16, с. 224]) підтримали рішення Верховної Ради. Україна стала вільною.

Святкування Дня незалежності України 24 серпня почалося з 1992 року згідно з постановою Верховної Ради України від 20 лютого 1992 року N 2143-XII «Про День незалежності України» [5].

Обираючи **форму проведення** просвітницьких тематичних заходів з нагоди 24-ї річниці проголошення незалежності України, слід враховувати вікові особливості учнів, які будуть брати в них участь.

Учні *початкової школи* можуть залучатися до участі в конкурсах малюнку, перегляду документальних фільмів, відеороликів, електронних презентацій, присвячених державним символам України, історії українського державотворення.

При проведенні заходів для *учнів 5-7-х класів* доречно використовувати ігрові методики, зокрема ігри-мандрівки теренами України, історичні подорожі у часі, інтелектуальні змагання (вікторини, складання ребусів, кросвордів, міні-оповідань).

Під час планування та проведення заходів для *учнів 8-9-х класів* слід використовувати потенціал методу проєктів; організувати міні-дискусії.

Учні старшої школи можуть взяти участь у читачьких конференціях, засіданнях круглого столу та ін. Доцільно залучити їх в якості організаторів до проєктної діяльності, масових акцій у громадських місцях (флешмобів та ін.).

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

з підготовки до проведення просвітницьких тематичних заходів
щодо відзначення 24-ї річниці незалежності України

1. Декларація про державний суверенітет України (Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, N 31, ст.429) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/55-12

2. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

3. Про проголошення незалежності України. Постанова, Акт від 24 серпня 1991 року № 1427-ХІІ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1427-12
4. Про Державний прапор України. Постанова Верховної Ради України від 28 січня 1992 року № 2067-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2067-12>
5. Про День незалежності України. Постанова Верховної Ради України від 20 лютого 1992 року N 2143-ХІІ [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2143-12
6. Про День Державного Прапора України. Указ Президента України від 23 серпня 2004 р. № 987/2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987/2004>
7. Бойко О.Д. Україна в 1985-1991 рр.: Основні тенденції суспільно-політичного розвитку [Текст] : збірник наукових праць / О. Д. Бойко; Нац. акад. наук України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. - К.: ІНІЕНД, 2002. - 305 с.
8. Бойко О.Д. Історія України [Текст]: навч. посібник / О. Д. Бойко. - 3-тє вид., випр. і доп. - Київ : Академвидав, 2006. - 688 с.
9. Гай-Нижник П. Під яким прапором здобувалася й існувала українська державність у ХХ столітті (Про Державний прапор України на підставі історії та фактів, а не емоцій) // Музеї України. – 2014. – 3 січня [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.museum-ukraine.org.ua/index.php?go=News&in=view&id=9725>
10. Гарань О.В. Убити дракона [Текст]: З історії Руху та нових партій України / О.В. Гарань. - К.: Либідь, 1994. – 200 с.
11. Добров П.В. Історія України: курс лекцій і структурно-логічні схеми [Текст]: навч. посібн. для студентів усіх форм навчання та всіх спеціальностей / П.В. Добров, І.М. Єсіп; Донецький національний ун-т. – Донецьк: вид-во «Вебер» (Донецька філія), 2009. – 472 с.
12. Довідник з історії України. Том 2.: К. Бондаренко, В. Гордієнко та ін. За редакцією І. Підкови та Р. Шуста. – К.: Генеза, 1995. – 440 с.
13. Іванов В.М. Історія держави і права України [Текст]: підручник / В.М. Іванов. – К.: МАУП, 2007. – 252 с.
14. Історія держави і права України [Текст]: підручник: у 2 т. / [за ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина ; кол. авторів : В.Д. Гончаренко, А.Й. Рогожин, О.Д. Святоцький та ін.]. - Т.2. - К. : Видавничий Дім „Ін Юре”, 2003. - 580 с.